

Sadržaj

PREDGOVOR.....	9
UVOD	11

PRVO POGLAVLJE

BOSANSKI EJALET U 17. STOLJEĆU	23
1.1. Ratovi i njihove refleksije na Bosanski ejalet u 17. stoljeću	36
1.2. Društvene i privredne prilike u Bosanskom ejaletu 17. stoljeća.	46

DRUGO POGLAVLJE

SARAJEVO KAO POLITIČKI CENTAR BOSANSKOG EJALETA.....	61
2.1. Sarajevo kao administrativno-upravno središte	61
2.2. Administrativno-upravni aparat i beglerbegova pratnja	70
2.3. O bosanskom beglerbegu i njegovim kompetencijama	76
2.4. Bosanski divan	81
2.5. Vrhovni pokrajinski kadija (Sarajevski mulla)	85
2.6. Šeher-ćehaja i muhtesib kao predstavnici lokalnih vlasti	90

TREĆE POGLAVLJE

URBANI RAZVOJ SARAJEVA.....	95
3.1. Od trgovišta Utorkovište do osmanske kasabe	95
3.2. Opća slika urbanog razvoja Sarajeva u 16. stoljeću	102
3.3. Sarajevske mahale u 17. stoljeću	120
3.4. Značaj muafname za razvoj grada	219
3.5. Graditeljske aktivnosti i razvoj urbanog prostora u Sarajevu tokom 17. stoljeća.....	226

3.5.1. Mahalski mektebi	226
3.5.2. Sahat-kula	229
3.5.3. Tekije	233
3.5.3.1. O gradnji Hadži Sinanove tekije	234
3.5.3.2. Ali-pašina obnova Hadži Sinanove tekije	240
3.5.4. Tekija šejha Hasana Kaimije u Sarajevu.	241
3.5.5. Hanikah šejha Bistrigi Ibrahim-efendije	242
3.5.6. Mevlevijska tekija (Mevlevihane) i njen mesdžid na obali Miljacke	244
3.5.6.1. Isa-begova zavija i vakuf.	244
3.5.6.2. Mevlevijska tekija – pitanje lokacije i izgleda	245
3.5.6.3. Mesdžid mevlevijske tekije (Mevlevihâne mescidi).	249
3.6. Zapisi putnika koji su prošli kroz Sarajevo u 17. stoljeću	249
3.7. Napad princa Eugena Savojskog i paljevina Sarajeva 1697. godine	256
3.7.1. Odras stradanja Sarajeva u književnosti.	263

ČETVRTO POGLAVLJE

STANOVNIŠTVO I KULTURNO-OBRAZOVNI ŽIVOT SARAJEVA	269
4.1. Opća slika stanovništva Sarajeva tokom 16. stoljeća	269
4.2. O društvenoj raznolikosti stanovništva Sarajeva u 17. stoljeću	277
4.3. O nemuslimanskom stanovništvu Sarajeva	280
4.4. Pravni položaj nemuslimana.	289
4.5. Odgojno-obrazovne institucije u Sarajevu 17. stoljeća.	296
4.5.1. Istaknuti pojedinci iz vjerskog i kulturnog života Sarajeva u 17. stoljeću.	301

PETO POGLAVLJE

SARAJEVO KAO PRIVREDNI CENTAR	321
5.1. Zanati i zanatske djelatnosti u Sarajevu u 17. stoljeću	321
5.2. Esnafski ćehaja i procedura njegovog imenovanja	351
5.2.1. Esnafska skupština – londža	354
5.3. Trgovina u Sarajevu	355
5.4. Trgovina preko Splita	362
5.5. O poznatijim sarajevskim trgovcima	370

ZAKLJUČAK	377
SAŽETAK	387
SUMMARY	389
IZVORI I LITERATURA	393
REGISTAR LIČNIH IMENA	421
REGISTAR GEOGRAFSKIH POJMOVA	435
RJEČNIK TERMINA	447

Ova publikacija predstavlja prerađenu i dopunjenu izdanje doktorske disertacije *Sarajevu u XXI stoljeću*, odbranjene 24. novembra 2016. godine na Odsjeku za historiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, pred komisijom u sastavu: prof. dr. Vesna Mujeta-Asirić, prof. dr. Enes Pešić i doc. dr. Amira Kasimović.

Konačni oblik i sadržaj monografije je dobio nakon dodatnih razmatranja. Tokom izrade disertacije, a kasnije i njenog prilagodavanja za publikovanje, oslanjao sam se na veliki podršku kolega, prijatelja i članova porodice. U skladu s običajima i tradicijom, ovaj podjelo koristim kao priliku da izrazim zahvalnost svima kojima na različite načine doprinijeli realizaciji i završetku rezultata višegodišnjeg istraživanja. Imena brojnih pojedinaca i institucija koji su mi pomogli spominju se na stranicama ove knjige, te ih, zbog njihovog broja, nije moguće sve pojedinačno navesti.

Na ovom mjestu, ipak, želim izdvojiti one kojima dugujem posebnu zahvalnost. Prije svih, posebnu zahvalnost izražavam svojoj porodici na višegodišnjem razumijevanju, podršci i snopjenju tokom izrade disertacije i kasnijeg rada na pripremi monografije. Njihova podrška i ohrabrenje bili su trajni izvor motivacije u ovom dugotrajnom procesu.

Prvi koji su imali uvid u različite verzije teksta bili su članovi komisije, kojima zahvaljujem na stručnim primjedbama i sugestijama. Njihove smjernice su u velikoj mjeri doprinijele unapređenju konačnog oblika disertacije. Posebno zahvaljujem svom mentoru profesor dr. Enesu Pešiću, koji je svojim neobičajnim angažmanom, stalnom dostupnošću i spremnošću na razgovor i poticajno dijalog dao vrijedan doprinos ovom radu.